

BARTIN İLİ KENTSEL ALANI VE YAKIN ÇEVRESİ ARAZİ KULLANIMLARININ HEYELAN RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Melih ÖZTÜRK, Ercan GÖKYER - Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Teknikleri Anabilim Dalı

ÖZET

Bartın İli Karadeniz kıyısında deniz seviyesinden başlayarak yüksek dağlık alanlara kadar uzanan farklı topoğrafik yapı ve arazi kullanım tiplerini içeren tarihi ve kültürel özellikleri ile ön planda olan bir yerleşim yeridir. Bartın Kenti ve yakın çevresinde özellikle kış dönemindeki jeolojik yapı, topoğrafik yapı, arazi örtüsü ve insan faaliyetlerinin etkisiyle sel, taşkın ve heyelanlar ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, Bartın İlinde yağışın fazla olduğu kış döneminde ortaya çıkan, insan faaliyetleri ve arazi kullanımlarını etkileyen heyelanlar incelenmiştir.

İnsan faaliyetleri, özellikle hatalı arazi kullanımları çevresel risklerin ve doğal afetlerin etkisinin artmasına neden olmaktadır. Yapısal çözümler, doğru yer seçimi ve doğru arazi kullanımı risklerin azaltılmasında etkili faktörler olarak belirtilebilir (Randolph, 2004). Heyelanlar; Karadeniz, İç ve Doğu Anadolu bölgelerinde yoğun şekilde görülen afet türüdür. Heyelanların ortaya çıkmasında doğal nedenler ve insan faaliyetleri etkilidir. Doğal nedenler arasında yağış durumu, jeolojik yapı, topografik yapı, depremler ve bitki örtüsü bulunmaktadır. İnsan kaynaklı etkiler; hızlı nüfus artışı ve kentsel alanların hızlı bir şekilde genişlemesi, kentlerde eğimin fazla olduğu alanlardaki yapılaşmalar ve yol inşaatı çalışma alanlarıdır. (Ergünay, 2007, Gökçeoğlu ve Ercanoğlu, 2001). Heyelanlar insan faaliyetleri neticesinde ortaya çıkmasına karşın aynı zamanda insan faaliyetlerini de olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Bu çalışmada Bartın kenti ve yakın çevresindeki heyelan alanları Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılarak belirlenmiştir. Bartın'da jeolojik yapı ve eğim, bitki örtüsü varlığı heyelan oluşumunda etkili faktörlerdir. Belirlenen heyelan alanları haritalar üzerinde gösterilmiştir. Bu çalışma ile Bartın kent merkezi ve yakın çevresinde ortaya çıkan heyelanlara dikkat çekilmiştir. Heyelanın kentsel gelişim üzerine etkisi ve heyelan riski olan alanlarda arazi kullanım durumu değerlendirilmiştir. Arazi kullanımı, ulaşım ve diğer insan faaliyetlerinde, heyelana sebep olan ve heyelandan kaynaklanan sorunların azaltılmasına yönelik yapılacaklar ve alınacak önlemler tartışılmıştır.

KAYNAKLAR

Ergünay, O. (2007) Türkiye'nin Afet Profili, TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İMO Kültür Merkezi, Ankara.

Gökçeoğlu, C. ve Ercanoğlu, M. (2001) Heyelan Duyarlılık Haritalarının Hazırlanmasında Kullanılan Parametrelere İlişkin Belirsizlikler, Hacettepe Üniversitesi Yerbilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Bülteni, 23: 189-206.

Randolph, J. (2004) Environmental Land Use Planning and Management, Island Press, USA.